

OŚWIADCZENIE

Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

z dnia 15 marca 2005 roku

Ustawa o radiofonii i telewizji zobowiązuje Krajową Radę Radiofonii i Telewizji do kontroli przestrzegania przez nadawców przepisów, chroniących młodocianych odbiorców mediów elektronicznych przed szkodliwymi dla nich programami oraz określa odpowiedzialność prawną nadawców. W praktyce Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji najczęściej ogranicza się do zwrócenia uwagi nadawcom na popełnione błędy w prawidłowej klasyfikacji audycji do emisji i wzywania ich do zaniechania działań sprzecznych z prawem. W przypadkach skrajnych nakładane są kary pieniężne. Dotychczas metoda ta na ogół była skuteczna: nadawcy zobowiązywali się do staranniejszego doboru i kwalifikacji emitowanych materiałów.

W ostatnim czasie obserwujemy jednak próby rozszerzenia przez nadawców granic, określonych w ustawie o radiofonii i telewizji w zakresie ochrony dzieci i młodzieży przed treściami szkodliwymi. Coraz częściej w czasie objętym ochroną są emitowane audycje, których pora emisji powinna zgodnie z prawem przypadać po godzinie 23.00.

W związku z powyższym Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji oświadcza, że nie wyraża zgody na samowolną liberalizację w praktycznym stosowaniu przepisów ustawowych, dotyczących obowiązku ochrony nieletnich odbiorców programów, a w szczególności zasady czasu objętego ochroną. Jeśli okaże się to konieczne, Krajowa Rada będzie zmuszona, częściej niż było to dotychczas, nakładać kary pieniężne na nadawców nieprzestrzegających przepisów określonych w art. 18 ust. 1-5b oraz ust. 6 ustawy o radiofonii i telewizji, a także do szerszego uwzględniania płynących stąd wniosków przy procesie udzielania i rozszerzania koncesji. Krajowa Rada podkreśla, że stosowanie oznakowania „tylko dla dorosłych” nie zwalnia nadawcy z obowiązku umieszczenia audycji w odpowiednim paśmie czasowym.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji otrzymuje w ostatnim czasie w tej sprawie wiele skarg od osób indywidualnych, jak i organizacji społecznych. Autorzy listów podkreślają, że nadawcy zarówno koncesjonowani, jak i publiczni, naruszają przepisy ustawy o radiofonii i telewizji poprzez emitowanie w czasie objętym ochroną, to jest między godz. 6.00 a 23.00, obrazów drastycznych, scen przemocy i gwałtu, a także używanie wulgarnego języka oraz propagowanie zachowań sprzecznych z dobrymi obyczajami i ogólnie przyjętymi normami moralnymi.

Skargi odnoszą się do filmów fabularnych (np. seriali jak „Fala zbrodni”, serial emitowany w Telewizji POLSAT, czy „Glina” - w TVP 1), audycji typu *talk show* (np. z cyklu emitowanego w Telewizji TVN „Rozmowy w toku” - „Mój pierwszy gejowski raz” na temat inicjacji homoseksualnej dzieci w wieku szkolnym, czy „Ona mi płaci” na temat kulis „zawodu” męskiej prostytutki), *reality show*, ale także filmów dokumentalnych czy paradokumentalnych. W czasie objętym ochroną pojawiają się

również audycje publicystyczne i dyskusje z udziałem publiczności podejmujące tematy, przeznaczone wyłącznie dla widzów dorosłych. Także w audycjach informacyjnych obserwować można zjawisko brutalizacji przekazu: coraz częstsze staje się epatowanie widza drastycznymi zdjęciami z miejsc konfliktów zbrojnych, wypadków i katastrof zdjęciami, które nie wnoszą nic w warstwie informacyjnej, zaś ich jedynym zadaniem jest fałszywie rozumiane „urozmaicenie” relacji. W tym miejscu należy przypomnieć głosy potępienia, jakie zostały skierowane przez dziennikarzy po opublikowaniu przez jedną z gazet zdjęć zabitego w Iraku Waldemara Milewicza. Niestety dziennikarzom brakuje tej refleksji przy pokazywaniu anonimowych ofiar tragedii.

Krajowa Rada przypomina też nadawcom o potrzebie zwrócenia uwagi na sposób umieszczania reklam w pasmach sąsiadujących bezpośrednio z audycjami dla dzieci i młodzieży. Praktyka stosowana przez nadawców często nie uwzględnia niebezpieczeństwa niewłaściwego odbioru reklam przez małoletnich widzów.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zwraca się z apelem do wszystkich nadawców o dobrowolną autoregulację zasad działalności reklamowej, której odbiorcami mogą być dzieci. Za pierwszy ważny krok w tej dziedzinie Krajowa Rada uznaje „Kartę zasad”, przyjętą przez CANAL + CYFROWY w czerwcu 2004 roku.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, podzielając wyrażane w skargach kierowanych do KRRiT, zaniepokojenie opinii publicznej przypadkami nieprzestrzegania przepisów, dotyczących ochrony małoletnich widzów, widzi konieczność zaostrzenia stosowanych w tej dziedzinie sankcji. Polityka prowadzona w tym zakresie przez Krajową Radę jest zgodna z wolą ustawodawcy, który nowelizując ustawę o radiofonii i telewizji w ubiegłym roku zaostrzył przepisy, dotyczące ochrony małoletnich odbiorców telewizji zobowiązując nadawców do oznaczania audycji lub innych przekazów odpowiednim, symbolem graficznym informującym o ich przeznaczeniu dla danej kategorii wiekowej (art. 18 ust. 5b i 6). Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji informuje, że w najbliższym czasie, po zakończeniu konsultacji ze specjalistami z ośrodków naukowych zajmujących się skutkami odbioru mediów, wyda rozporządzenie regulujące te kwestie zgodnie z nowym stanem prawnym.

Podejmowane w celu lepszej ochrony małoletnich widzów działania KRRiT są zgodne z polityką Unii Europejskiej wyrażaną m.in. w takich dokumentach, jak rekomendacja na temat ochrony niepełnoletnich przed programami pornograficznymi przyjętą przez stały Komitet d.s. Telewizji Ponadgranicznej w czasie obrad 11-12 października 2004 roku oraz propozycja zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej w sprawie ochrony nieletnich i ludzkiej godności, przedstawiona 30 kwietnia 2004 roku.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wyraża nadzieję, że w działaniach zmierzających do uczynienia mediów elektronicznych bardziej przyjaznymi i bezpiecznymi wezmą udział wszyscy nadawcy telewizyjni.

Przewodnicząca KRRiT
Danuta Waniek